

Dette første trinnet er «et ledd på bonn som stråler som det skal».

Smeden er bundet til basis (et aspekt anmelderen i utgangspunktet har ekskludert), og nettopp i sin visjon av Elisabeth Ildfugl er han ved inntaket, pust/belg, det regenererende element.

Og grovt blir det når Vindsetmo kommer med en ny etnisk parallell til sin generelle mystifisering: «Finske Anitta Suikkari stirrer på oss med ville Øyne.. uforklarlig flybåren..». Tydelig skulle vi holdt oss til bare det akerske (eller finske). Kan dette overhodet slippes over lepper (om en skuespiller av format Suikkari, eller noen i det hele tatt)?

Et sted finnes uttrykket «klissen nostalgi». Det første ordet er et av de greieste i hele kritikken, mens «nostalgi» er et begrep og skulle helst karakterisere noe utafor sitt eget sanseapparat. Nostalgi er «tilbake til noe». I «Smia» går alle stråler forover. Språket vever bilder fra Aker sammen med en mer aktuell og universell smie (poenget har aldri vært å gjengi «gamledager» og verftets tradisjoner) til uttrykk/synteser «som holder deg oppe», ser etter fortsettelsen! Det gir ikke rom for noen tilbakeskuende endestasjon.

Det eneste hun helt liker er scenografien av malergruppa Lambretta; en kjempekjele (essa) sammen med andre metallinstallasjoner. Jeg synes også det ble et flott bilde!

Men Når all visuell mening går hus forbi, hva dissikerer hun da etter? Det blir et normativt «skal være» ført ut i et språk som har sin styrke i å gi inntrykk av å ha plassert produktet; etter min mening fått kulturfiendtligheten i boks.

Skal slakte være å tåkelegge språkpremiss og det meste, ikke å reise kjerringa, reise skjelettet, så folk kan ta stilling.

Jeg spratt ikke så lett opp etterpå. Så trøstet det litt å si: Vindsetmo og visuelle kommer ikke fra det samme reiret. Jeg lettet på øyelokket og — tenkte på skuespilleren — som etter å ha blitt lagt død av ditto teaterkritikk må stile like god på svenen. Mens jeg, en tosk som tok smie-fuglen i vingefestet og plasserte den på Aker, kan ligge og putre og tenke på Vindsetmo.

Erling Kittelsen

Dagbladet

INNFALL OG UTSPILL

Notat om teaterkritikk

Det er ikke bare smeder med visjoner hun er motstander av, men hele det visuelle underlaget i språket som kan gi noen visjon.

I et slakt av teaterdiktet «Smia» (på Black Box) kommer Bjørg Vindsetmo med så mye feilspark at det må ha allmen interesse — uavhengig om «smia» er så elendig eller ikke. Først leder oppslaget til et likhetstegn mellom nyetableringen på Aker Brygge og initiativet til «smia», og hennes antipatier mot det første synes å smitte over på det andre. Men kunstnerprosjektet er et initiativ utafra, som låner øvingsrom og scene på Aker og ellers lever på syltynne midler. Meningen var å sette opp tre stykker som én forestilling, to måtte gå ut og «Smia» fikk sine rammer utvidet for å stå alene.

Vindsetmo slår ned på «romantiseringen av smeder og handverkeryrket». Episk er det snarere smedens romantiske forestilling det handler om, som bombarderes av en visjon han har, denne får «smeden på plass igjen». Det som bombarderer er både høyere og lavere enn den romantiske drømmen; visjon og hverdag. Dette er også feil, mener Vindsetmo — smeder har ikke visjoner; de er som oss alle slitne alminnelige mennesker osv. Jeg får tenke meg om neste gang jeg gjør en smed, oljearbeider eller tannlege til et allment bilde på det menneskelige.

I forlengelse her siterer hun en replikk: Smeder og sjamaner kommer fra det samme reiret. Det gjør de sjølsagt ikke, mener hun. Replikken innleder en innskutt historie fra Sibir. Dette setter Vindsetmo i forbindelse med en regiløsning; at smeden i stykket spilles av en afrikansk trommeslager (Miki N'Doye). Men den samme smed er heller avskåret fra åndeflukt: «han smir en stige.. kommer sjelden lenger enn til det første trinnet sjøl».

de kalt